

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Tractatus De Libertatibvs Ecclesiae Gallicanae

Charlas, Antoine

Leodii, 1684

Cap. VI. De Codice Dionysii Exigui.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38227

ti jure tribueretur nomen Codicis Ecclesiae uniuersae.
 8. Verum nihil opus est in minuenda Codicis Justelli auctoritate immorari; satis enim est, quod ab ipsis ejus Patronis conceditur, ejus memoriam à tempore Concilii Trullani, hoc est à fine septimi, vel ab octavi saeculi principio, ad nostrum usque saeculum excidisse; Hinc enim euincitur, non eum esse libertatum Gallicanarum thesaurum, qui per tot saecula, & per ea maxime, quibus hujusmodi libertates validius propugnatae sunt, sub oblivionis tenebris reconditus delituerit. Nunquam enim feruentiores extiterunt hac de re disceptationes, quam tempore Caroli sexti Regis Francorum, quo tamen tempore, ut testatur Dominus Petrus de Marca lib. 3. cap. 6. num. 5. *Antiquos Canones, & jus commune intelligebant (Galli) quod Gratiani Decreto, & Decretalibus erat comprehensum, idque, inquit, manifeste probatur, non solum ex eo, quod vetus Codex Canonum illis esset incognitus, sed etiam ex Concilio Constantiensi.*

C A P U T V I.

De Codice Dionysii Exigui.

1. **A**ngustis nimium finibus conclusae fuerant Ecclesiae Gallicanae libertates à Jacobo Leschafferio ad antiquissimum Canonum Ecclesiae uniuersae Codicem redactae. Quamobrem non solum antè excitatum hujusmodi Codicem, sed etiam ex quo editus est, aut revocatus in lucem, Dionysii Exigui collectionem ceu praecipuum illarum libertatum promptuarium multi posuerunt; quod & illos Canones, quos exhibet Codex Justelli, contineat (exceptis tribus ultimis Constantinopolitanis, & octo Ephesinis) & 50. Apostolicos, unum supra viginti Sardicenses, centum triginta octo Cartaginenses, seu Africanos insuper complectatur, Canonibusque adjunctae sint Decretales octo summorum Pontificum, à Siricio scilicet usque ad Anastasium II. Sic sentit Carolus Fevrettus lib. 1. de Abusu cap. 4. num. 20. „Hi „ duo libri Canonum, inquit, Codex scilicet Caëonicus „ Dionysii, & Codex Ecclesiae Gallicanae proprius tanta cum

„religione observati sunt, ut nec Clerus, nec tres Regni
 „Ordines unquam ab eis deflexerint, alia omnia decreta, &
 „alias omnes constitutiones præter ibi insertas repudiantes,
 „& subjectioni, ac gravi, & perniciosæ servituti tribuen-
 „tes quidquid huic juri communi, & Canonico adversaretur.

2. Verumtamen Christophorus Justellus collectione illa, seu versione à Dionysio facta putat Gallos non fuisse usos usque ad annum 805. Gallicana etiam Ecclesia, inquit in præfatione ad suum Codicem, veteri jure Canonico usa est quatuor videlicet priorum Conciliorum œcumenicorum, & cæteris ab iis confirmatis, & ab universa Ecclesia receptis, non tamen ex Dionysiana interpretatione, SED EX ALTERA VETUSTIORE, illa scilicet, qua habetur in collectione, qua Isidori Mercatoris nomen præfert in editione Conciliorum Colonienſi. Præmiserat autem, (loquens de collectione Dionysiana, cui ab alio Collectore addita fuerant Decreta Hilarii, Felicis, Simplicii, Hormisdæ, Symmachi, & Gregorii Junioris.) Atque ipse est Codex Canonum, qui ab Adriano I. Papa, Carolo Magno Regi oblatuſ est anno 805. ad usum Ecclesiarum Occidentalium. Quæ omnia postmodum sic adstruit; sed & Synodi quædam Gallicanæ, ut Valentina, Regensis, Arelatenſis II. Agathenſis, & Epaonenſis citant Canones Nicanos, Ancyranos, & Laodicenſes ex veteri translatione apud Gallos tunc recepta, qua apud Isidorum Mercatorem reperitur, qua semper liberius usi sunt: quod in Conciliis Gallicanis sub Ludovico Pio Imperatore, cæterisque subsequentibus observare licet.

3. Justello ferè assentitur P. Jacobus Sirmondus in præfatione ad suam collectionem Conciliorum Gallicæ. Certum est, inquit illos (Gallos) præteritam illam (translationem) libentius semper usurpasse, ejusque usum ad eadem usque Caroli Magni tempora frequentasse: idque declarat inter cætera Capitulare Aquisgranensæ Caroli ejusdem, quod totum Græcis antiquæ versionis auctoritatibus refertum est: præterquam in Canonibus Apostolicis, qui necessariò ex Dionysiana recitantur, quia alia tunc illorum versio nulla erat. Post hæc verò sensim ab ea deflexere, Codicemque Canonum Dionysiana collectionis per Hadrianum Papam Carolo Regi commendatum amplexi, & pro veteri illa Librorum Synodalium forma, quam diximus, ad novam conversi Dionysii Exemplaribus Bibliothecas suas instruxerunt, ac Dionysii proinde versione, Decretalibusque ad Dionysii formam digestis perpetuò deinceps usi sunt.

4. Paschasius Quesnelius dissertatione 16. in opera S. Leonis Magni validius contendit Codicem Canonum Dionysii

Exigui ante Adriani Papæ I. & Caroli Magni Imperatoris tempora non fuisse receptum.

5. Illustrissimus verò Petrus de Marca lib. 3. de Concord. Sacerdot. & Imper. cap. 4. num. 2. notat Gallos aliquando antiquiorem, sapius Dionysianam interpretationem secutos, etiam antè Caroli Magni tempora. *Usum autem, inquit, collectionis Dionysiano statim atque edita fuit, priore interpretatione spreta per Gallias invaluisse mihi facile persuadeo, tum QVIA APVD SEDEM APOSTOLICAM VIGEBAT; tum etiam quod nitore suo commendabatur præ squallore veteris interpretationis; etsi hanc omnino Galli non deseruerint.*

6. Fuisse illam collectionem citiùs ab Ecclesia Romana susceptam, & accuratiùs retentam testatur celeberrimus Cassiodorus Dionysio cœtaneus lib. de Divin. lect. cap. 23. his verbis: *Ex Græcis exemplaribus Canones Ecclesiasticos moribus suis (Dionysius) ut erat planus, atque disertus, magna eloquentia luce composuit, quos hodie usu celeberrimo Ecclesia Romana complectitur. Non minoribus eam laudibus effert Eminentissimus Cardinalis Baronius ad annum 325. Si fidelitas, inquit, atque peritia in transferendo, & si veritas in edendo quàm maxima requiratur, nulla exquiri potest editio exactior, atque fidelior, quàm qua elaborata est à magno illo, sed cognomento Exiguo Dionysio: cujus eximiam in utraque lingua peritiam, & morum egregiam probitatem Cassiodorus dignis laudibus mirificè prædicat.*

7. Si ergo collectio Dionysiana ante tempora Caroli Magni non fuit in usu apud Gallos, vel saltem usus ille non fuit perpetuus, & constans, non potuit etiam esse libertatum Gallicanarum fundamentum. Ac licet invaluerit ejus autoritas post tempora Caroli Magni, non tamen unicum istud, & indubitatum antiquæ disciplinæ promptuarium fuisse certissimis argumentis comprobatur.

C A P U T V I I.

De Canonibus Apostolorum.

1. **I**N primis nascitur dubium circa collectionem Dionysianam, de Canonibus scilicet Apostolorum, de quibus sic Dionysius ipse monet in sua præfatione: *In principio itaque*